

SZCZEGÓLNE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE w klasie piątej

STOPIEŃ DOPUSZCZAJĄCY (WYMAGANIA KONIECZNE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY:	STOPIEŃ DOSTATECZNY (WYMAGANIA PODSTAWOWE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ DOPUSZCZAJĄCY I PONADTO:	STOPIEŃ DOBRY (WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ DOSTATECZNY I PONADTO:	STOPIEŃ BARDZO DOBRY (WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ DOBRY I PONADTO:	STOPIEŃ CELUJĄCY (WYMAGANIA WYKRACZAJĄCE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ BARDZO DOBRY I PONADTO:
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.				
1. SŁUCHANIE				
<p>✚ skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób, rozumie ogólny sens słuchanych utworów, rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów</p> <p>✚ wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy</p> <p>✚ reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)</p>	<p>✚ słucha innych ze zrozumieniem, uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada</p> <p>✚ wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów</p> <p>✚ powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę</p>	<p>✚ koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów</p> <p>✚ wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów</p> <p>✚ odróżnia informacje ważne od mniej ważnych</p> <p>✚ na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania</p>	<p>✚ przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi</p> <p>✚ samodzielnie i krytycznie wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu</p> <p>✚ odczytuje i omawia przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich</p> <p>✚ wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu</p>	<p>✚ odczytuje i wyjaśnia przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich</p>

	usłyszaney historii, formuluje pytania	<ul style="list-style-type: none"> ✚ właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu ✚ odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich 		
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.				
2. CZYTANIE				
<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji • rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie • wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost • odczytuje informacje zamieszczone na przykład w słowniczku przy tekście, przy obrazie • rozumie ogólny sens czytanych 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w omawianych w klasie tekstach literackich oraz sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia • rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy • przytacza informacje z odpowiednich fragmentów przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost • określa temat i główną myśl tekstu, zwłaszcza na poziomie dosłownym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym • poprawnie akcentuje i artykułuje większość wyrazów, stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz identyfikuje nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia • rozpoznaje dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • przytacza informacje zawarte w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od opinii • omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym, formułuje ogólne wnioski, próbuje omówić je na poziomie przenośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz identyfikuje nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia • wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi na przykład opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistość • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych, dokonuje selekcji materiału na 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie nie czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty z listy lektur uzupełniających (co najmniej 2 w czasie jednego okresu) • wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach biograficznych w tworzeniu własnych, samodzielnych wypowiedzi • odczytuje głośno i wygłasza z pamięci utwory poetyckie i prozatorskie oraz je interpretuje

<p>utworów</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta teksty płynnie, stara się czytać je poprawnie pod względem artykulacyjnym • stara się poprawnie akcentować wyrazy • samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela lub uczniów wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami • rozpoznaje następujące formy wypowiedzi: życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis • wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu 	<p>intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów</p> <ul style="list-style-type: none"> • w prostych tekstach oddziela fakty od opinii • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami • rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu • wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi 	<p>względem artykulacyjnym, stara się interpretować je głosowo</p> <ul style="list-style-type: none"> • głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji, akcentowania i intonacji • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i rozumie ich funkcję, posługuje się akapitami • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach, pamiętnikach, relacjach • wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi 	<p>podstawie faktów i opinii zawartych w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przenośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, interpretuje je głosowo, zwracając uwagę na przykład na wyrażane emocje i interpunkcję • głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu; poprawnie akcentuje wyrazy, również te, które w języku polskim akcentuje się nietypowo • ma świadomość konstrukcji wypowiedzi, rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie • świadomie posługuje się akapitami w celu oddzielania od siebie poszczególnych zagadnień • płynnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i
---	--	--	---

			<p>stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach i pamiętnikach</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje i twórczo wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi 	
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>3. DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p>				
<ul style="list-style-type: none"> • wie, jakiego typu informacje znajdują się w słowniku ortograficznym, słowniku wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny • potrafi sprawdzać pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • pod kierunkiem nauczyciela odszukuje wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych i sprawdza użycie związków w słowniku poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • potrafi wybrać odpowiednie informacje ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika poprawnej polszczyzny, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w razie potrzeby sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych • samodzielnie korzysta ze słowników wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • systematycznie korzysta ze słownika ortograficznego • wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami • świadomie używa słowników wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny w celu wzbogacenia warstwy językowej tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera i twórczo wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym • szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny • dba o czystość i poprawność swojej wypowiedzi, korzystając z różnych źródeł: słowników, poradników, audycji radiowych i programów telewizyjnych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe

4. ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

<ul style="list-style-type: none"> • mówi o swoich reakcjach czytelniczych • dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce • z pomocą nauczyciela wskazuje apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, obrazy poetyckie, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy • zna pojęcia: autor, adresat i bohater wiersza • odróżnia teksty użytkowe od literackich • odróżnia utwory pisane wierszem i prozą • krótko mówi o wybranych elementach świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: bohater, akcja, wątek, fabuła, wie, czym jest punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator) 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa swoje reakcje czytelnicze • nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich: apostrofa, powtórzenia, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, podmiot liryczny, (także zbiorowy), wyraz dźwiękonaśladowczy • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza • dostrzega funkcję obrazowania poetyckiego w liryce • dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) i użytkowe • określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: wątek, akcja, fabuła, punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narradora pierwszo- i trzecioosobowego • wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa i uzasadnia swoje reakcje czytelnicze • odnajduje w omawianych tekstach apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze i objaśnia ich znaczenie • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza • wskazuje obrazy poetyckie w liryce i rozumie ich funkcję • wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: narrator, akcja, fabuła, wątek, punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narradora pierwszo- i trzecioosobowego • identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie opowiada o swoich reakcjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, –konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami • odnajduje w utworze poetyckim apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nie utożsamiając ich ze sobą; –wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego, adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu • • szczegółowo omawia obrazy poetyckie w wierszu i ich funkcję w utworze • szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe • • objaśnia funkcję analizowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich • wskazuje elementy mitu, bajki, przypowieści w innych tekstach kultury • dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam • odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość •
---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach mit, bajkę, przypowieść i nowelę, podaje z pomocą nauczyciela ich główne cechy • zna pojęcie morał, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela • zna pojęcia: wers, zwrotka, rym, refren, rytm • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury • przypisuje i podstawowe cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość • z pomocą nauczyciela podejmuje próby odczytania sensu metaforycznego utworów 	<p>cechy mitu, bajki, przypowieści i noweli w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie cytuje morał bajki i sens przypowieści • rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym, refren • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, odczytuje je na poziomie dosłownym • zna pojęcia: gra aktorska, reżyser, adaptacja, ekranizacja, a także odmiany filmu • przypisuje i ocenia cechy bohaterom oraz odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość • opowiada, streszcza przeczytane teksty, odczytuje sens omawianych utworów na poziomie metaforycznym 	<p>wskazuje ich cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza i parafrazuje morał bajki, odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści • rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, refrenu • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, omawia je na poziomie dosłownym i próbuje je zinterpretować • używa pojęć: gra aktorska, reżyser, adaptacja, ekranizacja, kadr, ujęcie, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia różne gatunki filmowe • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość • odczytuje sens analizowanych utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą nauczyciela – na poziomie przenośnym • wskazuje neologizmy w tekście 	<p>elementów świata przedstawionego w utworze epickim</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, szczegółowo omawia ich cechy • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora trzecioosobowego i dostrzega różnice między narracją pierwszo- i trzecioosobową • objaśnia morał bajki na poziomie metaforycznym, samodzielnie odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści • rozumie funkcję: wersu, zwrotki, rymu, refrenu w ukształtowaniu brzmieniowej warstwy tekstu • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i przenośnym • funkcjonalnie używa w swoich wypowiedziach pojęć z zakresu filmu i radia, m.in. gra aktorska, reżyser, scenariusz, adaptacja (filmowa, muzyczna, radiowa itd.), ekranizacja, kadr, ujęcie, słuchowisko; wyróżnia wśród przekazów
--	---	--	--

			audiowizualnych słuchowiska i różne gatunki filmowe <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich • samodzielnie odczytuje sens utworów na poziomie dosłownym i przenośnym • rozumie pojęcie neologizm, wskazuje neologizmy w tekście, rozumie zasady ich tworzenia 	
--	--	--	--	--

II. Tworzenie wypowiedzi
MÓWIENIE

<ul style="list-style-type: none"> • nawiązują i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych właściwych podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem • odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do typowej sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych • w typowych sytuacjach dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie w typowych sytuacjach dobiera różne rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania <ul style="list-style-type: none"> • podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także z listy lektur uzupełniających zaproponowanych przez nauczyciela; omawia je w odniesieniu do innych dzieł; • interpretuje metaforyczne i
--	---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym • mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu • wypowiada komunikaty zawierające proste informacje • wyraża wprost swoje intencje • w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, postać, zwierzę itp. • wygłasza tekst utworu z pamięci • posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stara się poprawnie wymawiać i akcentować wyrazy • składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy w punktach krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • 	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • formułuje pytania otwarte • udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych • wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą, filmem itp. • wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia • opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot itp. • recytuje utwory poetyckie, oddając jego ogólny nastrój i sens • stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową • udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi • łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu • wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń • stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, przysłówka, liczebnika i czasownika • gromadzi wyrazy określające i nazywające na przykład cechy wyglądu i charakteru • wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe • aktywnie uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową, • poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi • w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy związane z omawianą tematyką • w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć • zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub 	<ul style="list-style-type: none"> • symboliczne treści utworów literackich i plastycznych
---	--	--	---	---

	<p>zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczeń składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • uczeń wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym • uczeń dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe • uczeń posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) 	<p>codziennymi sytuacjami</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczeń w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć • uczeń wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • uczeń świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • uczeń stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń • uczeń składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • uczeń odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od metaforycznych i objaśnia znaczenia metaforyczne • uczeń dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe 	<p>recytowanych utworów</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczeń interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania • uczeń swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe • uczeń świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi • uczeń stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów (również akcentowanych nietypowo) i intonowania wypowiedzeń • uczeń składa pomysłowe życzenia, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • uczeń dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonalą ją pod względem konstrukcji i języka 	
--	---	---	---	--

II. Tworzenie wypowiedzi PISANIE

<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, dwukropek przy wyliczeniu, przecinek, myślnik w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu • poprawnie e zapisuje głoski miękkie • zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó-u, rz-ż, ch-h • zna podstawowe zasady dotyczące pisowni nie z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • zna i próbuje stosować podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, najczęściej stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące używania przecinka (np. przecinek przy wymienianiu) i dwukropka, myślnika w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu • poprawnie e zapisuje głoski miękkie, zna i najczęściej stosuje podstawowe zasady dotyczące pisowni ó-u, rz-ż, ch-h, pisowni nie z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami, cząstki -by z czasownikami • potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • zna i 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w większości typowych sytuacji w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przecinek przy wymienianiu oraz przed wybranymi zaimkami), dwukropka, myślnika; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu • poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó-u, rz-ż, ch-h, nie z różnymi częściami mowy, -by z czasownikami i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach neutralnych i zdrobnieniach) • zna i stosuje wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • zna i stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, stosuje w swoich pracach dwukropek, myślnik, wielokropek, średnik; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu • komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów; płynnie stosuje poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich • bezbłędnie odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą • pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny, wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, dziennik, pamiętnik, notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym twórczym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych • wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi • prezentuje opracowanie co najmniej 2 lektur w jednym okresie spośród zaproponowanych przez nauczyciela lektur uzupełniających
--	---	---	--	--

<p>wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela zapisuje list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartki z dziennika i pamiętnika, notatkę i streszczenie • pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń • tworzy kilkudzaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu • stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • stara się, by wypowiedzi były czytelne • konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, by były one poprawne pod względem językowym • przepisuj 	<p>stosuje podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika notatki, streszczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając większość niezbędnych elementów, krótki list oficjalny, kilkudzaniowy wywiad, plan ramowy i (z pomocą nauczyciela) szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (np. w tabeli) i proste krótkie streszczenie • układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń, wprowadza podstawowe elementy opisu świata przedstawionego • tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni • stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego 	<p>zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (w różnych formach) i streszczenie • układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby były one wierne utworowi / pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki, przyimki i wyrażenia przyimkowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń, wprowadza dialog, a także elementy innych form wypowiedzi, np. opis • stosuje akapity jako znak logicznego 	<p>biograficzną, streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę biograficzną (w różnych formach) i streszczenie, dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim danych • układa szczegółowe/pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list z perspektywy bohatera, list oficjalny, dziennik i pamiętnik, streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń • świadomie wprowadza dialog do opowiadania jako element rozbudowanej kompozycji, wprowadza inne formy wypowiedzi, np. opisu, charakterystyki bezpośredniej, świadomie stara się różnicować język bohaterów i narratora • w 	
---	--	--	---	--

<p>e cytaty w cudzojęzycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	<p>wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • konstruuje i zapisuje kilkusłaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym • używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych • w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych • stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać • wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzojęzycznym 	<p>wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> • w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji • w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach • w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy na przykład charakteru na podstawie zachowań i postaw • dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzojęzycznym i wprowadza do 	<p>wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał odbiorcy jej czytanie • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie sztuki nazewnictwo i słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny • dokonuje samodzielnej autokorekty 	
--	--	---	--	--

		swojego tekstu	napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym	
			<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, potrafi płynnie wprowadzić cytat do własnego tekstu 	
III. Kształcenie językowe				
<p>zna podstawową wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa (np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami wyrazy bliskoznaczne, stara się tworzyć poprawne związki wyrazowe) • składni – konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, złożone i równoważnik zdania, wskazuje podmiot i orzeczenie w typowym zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające, neutralne i wykrzyknikowe, wskazuje w zdaniu wyrazy, które łączą się ze sobą, 	<p>w typowych sytuacjach stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonej tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe • składni – rozpoznaje i konstruuje zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; neutralnych, wskazuje podmiot i orzeczenie, łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu, rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika, konstruuje wykres zdania pojedynczego 	<p>umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wzbogaca tworzony tekst na przykład zdrobnieniami, wyrazami bliskoznacznymi, przeciwstawnymi, związkami frazeologicznymi • składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: pojedynczych i złożonych oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzeń: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, neutralnych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; wskazuje podmiot i orzeczenie, buduje spójne zdania pojedyncze, w których poprawnie łączy w związki wszystkie wyrazy; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia 	<p>sprawnie stosuje i wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie dobiera zdrobnienia, wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne i frazeologizmy, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • składni – swobodnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone, równoważniki zdań, wskazuje podmiot i orzeczenie, tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, wzbogaca zdania, dodając przydawki, 	<p>świadomie stosuje i twórczo wykorzystuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni.</p>

<p>rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – odmienia według wzoru lub z niewielką pomocą nauczyciela rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek, potrafi podać przykłady zaimków, wskazuje czasowniki w różnych czasach, trybach, rzeczowniki własne i pospolite, przymiotniki, przysłówki i zaimki w zdaniu, przy pomocy nauczyciela określa formę odmiennych części mowy, oddziela temat od końcówki w wyrazach znanych z lekcji, stopniuje przymiotniki i przysłówki, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to), przyimek, partykułę i wykrzyknik • fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery, z pomocą nauczyciela dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, podaje przykłady głosek ustnych i nosowych, dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, dzieli 	<ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki (własne, pospolite), czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki, określa formę gramatyczną czasowników w różnych czasach, trybach, rozpoznaje na typowych przykładach typy liczebników, podaje przykłady zaimków i wyjaśnia ich funkcję, oddziela temat od końcówki w typowych wyrazach odmiennych, stopniuje przymiotniki i przysłówki, używa przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; poprawnie zapisuje czasowniki z cząstką -by, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to), stosuje wykrzykniki i partykuły, rozpoznaje zaimki w tekście) • fonetyki – zna alfabet, wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby, dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe, potrafi je nazywać, wykorzystuje wiedzę na temat 	<p>i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, tworząc wykres zdania pojedynczego, stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i poprawnie odmienia typowe rzeczowniki (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki i określa ich formę, rozpoznaje czasy i typy liczebników, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to), wskazuje zaimki w tekście, podaje ich przykłady, wyjaśnia ich funkcję i stosuje je w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i dłuższych form zaimków, używa odmiennych części mowy w poprawnych formach • fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią i wymową w poprawnym ich zapisie, bezbłędnie dzieli głoski na ustne, nosowe, twarde, miękkie, dźwięczne, bezdźwięczne, dzieli na głoski wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, zna i stosuje reguły 	<p>dopełnienia i okoliczniki, dba o poprawne łączenie wyrazów w związki i interpunkcję wypowiedzi złożonych)</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), stosuje formy różnych czasów i trybów czasownika, typy liczebnika, zaimki, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to), zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami, poprawnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków, wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym • fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie 	
---	--	---	---	--

wyrazy litery i sylaby, zna podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować	rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów, zna i stosuje podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować	akcentowania wyrazów w języku polskim	poznane zasady akcentowania wyrazów	
--	---	---------------------------------------	-------------------------------------	--